

"זהגדת לבנך"

שיחה נדירה ומויוחדת עם הגאון הגדול המפורסם רבי אליהו שטרנבוך שליט"א ראב"ד אנטווערפן – על הקשר עם חותנו הרה"ק מסערט וז"צ זי"ע, בענייני חינוך והשקפה, בעיות חולשת הדור, ועוד.

מסערט וז"צ זי"ע, היה קשור מאד להרב שליט"א, רבות מספרים אודות האהבה הגדולה שהראה הרבי זי"ע להרב שליט"א. כמובן הרב שליט"א מספר הרבה מהקשרו של חותנו הרבי זי"ע, והרבים יודעים.

ידוע היספור שהרב שליט"א סיפר כמה פעמים מה שמעו מחותנו זי"ע על חתנו ביוזרי ההר"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע, שפעם בסעודת היום בחג השמיניות שאל ההר"ק הי"ש שלום מבעלזא זי"ע את הנוכחים בסעודה, אם לעזר לבוא יצטרכו הקמים בתחילת הסעודה לקרש שוב ושתיים. והשיב הי"ש שלום, נראה לי לומר שלא צריך והוא נמאד מפורש. אחד הנוכחים בסעודה, המהרש"ם מבעלזא זי"ע ענה, "אין כזאת נמאד בש"ס". אמר "השר שלום", מצנינו בגמרא (שבט פס:) ובסדרות חז"ל, שבשעה שקיבלו ישראל את התורה מרחה נשמתם, ואחר מכן הרה כתוב "טובו לכם לאהליכם", ולא הוצרכו לקרש בסעודה... והרמב"ם המהרש"ם, שלא די ידועת התורה בלבד, אלא צריך סייעתא דשמיא מיוחדת ללמוד תורה לשמה, שמורים לו מן השמים האמת לאמתו, כי גם המהרש"ם היה בין בבל התורה בילה, רק לדעת דבר כזה צריכים סייעתא דשמיא מיוחדת.

כמובן מספר הרב שליט"א שמעו מחותנו הרבי זי"ע, שפעם נכנס חסיד לבית המדרש בבעלזא, והגיע שקית הטלית ותפילין על השולחן, נטל את המנחת בדרכו למקוה. לפתע התחילו צועקים אחריו "שקין", "מישע ישראל" שכמותך, האין אתה מעני להתפלל בפרהסיא אחרי זמן תפילה, כמה אתה חסיד, "הרי נהגים בבעלזא להתפלל טאור". השיבו לו, שמה כמה חרשים שרים מתפלל ביום. ענה החסיד, "ואם אני 'שיינענ' יוד' כמו שהתפלל הרב לפני כמה חרשים, צריכים כבר לננות אחרי בור' 'מישע ישראל' ח", אמתא... ומוסף הרב שליט"א שחותנו הרבי זי"ע אמר לו פעם, "כל הכלית חיי היא הישיבה הקדושה", לא ידוע ישיבה" כפי שיטת רבות בארץ ישראל, אלא הקמת ישיבה המוסדות על הקמת דור של תלמידים הבאים, כפי שאמרו חז"ל (יומא פו.) פלוגי שלום תורה ראו כמה נאים ודרכי, הרב שליט"א אומר המיד, שכל חיוו היו צורקים בחפץ להקים דור של תלמידים ובעלי בתים מקדשי השם בתורה, בהתנהגות, בשיחה עם הבתים, באהבת ישראל האמתית שבערה בקרבו. כשאנו שואלים את הרב שליט"א מה אפשר לספר מחותנו הרבי הימקור ברוך זי"ע, הוא משיב בחיוך, "חזוני חל' היה אדם השלם, התבלט מאד בחכמות ובסקנות, היה חכם מחוכם, שוא את המחלוקת שגאת מוח, היה מוחלט לקרוב יחידים על ידי אמת מילה טובה".

כשאנו מפצרים בהרב שליט"א לספר לנו קצת מחותנו הרבי זי"ע ומקשריו עם בית בעלזא, נענה לנו הרב שליט"א ופותח פיו בחכמה בסיפורי קודש.

חותנו ח' היה מקשר מאד לחתנו ביוזרי המהרי"ד מבעלזא זי"ע, חסיד דבר מהתורה של בעלזא. פעם שאלוהו מדוע מרבה ביק לספר מבעלזא, ואינו מדבר כמעט מאביו מרן 'האהבת ישראל' זי"ע מיוזניץ, השיב כי אביו נסגר מאוחר (בשנת תרצ"ו) ועדיין הפצע טרם נפתח, אך פסגות חותנו המהרי"ד עברו קצת שנים, ועל כן הוא משוחח ממנו הרבה. חותני הרבה לספר גם מרשימים בבעלזא, שהיו מלאים בתורה ובחסידות, וכל כך החיראו מרבה המהרי"ד, עד שפיתחו להביט בפניו הקדושות.

סיפר לי חותני ח' שפעם היה חותנו המהרי"ד חולה על המעים, ולא היה יכול לבדך אפילו ברכת התורה ולקרא קריאת שמע, וכבר היה שעת אחר הצהריים, והיה לו מוח צער גדול. אחי כשהיטב לו אמר המהרי"ד, איתא במשנה (ברכות ט:) הקרא מכאן ואילך

ישראל, וביניהם הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית בירושלים, ובמכתבים ידועים ומונים.

הגרי"א שטרנבוך שליט"א החתן בימי עולמו בישיבות גייטסהד וחבריו, שם התעלה במעלות התורה והיראה, ושמונו הטוב התפרסם כעליו נפלא ובקי עצום בכל סמכני התורה, ועד למרחקים יצא שמו לפניו במידותיו התרומיות, שהיו לשם דבר בעני כל מכיריו. בחודש אלול תשס"ו לקחו ההר"ק רבי ברוך מפיטער וזי"ע זי"ע בעמח"ס "מקור ברוך", לחתן עבור במו היחידה הרבנית שליט"א, אשר יחזיקו בנו את ביתם לשם ולתהילה.

בהיותו חתן אצל ההר"ק הימקור ברוך זי"ע, התקרב אצלו בקירוב אחר קירוב, ואף הכחירו להיות כמגיש בישיבת "יחל ישראל" שברשת וזי"ע חסיד. רבות התענע ממנו חתנו הימקור ברוך זי"ע מעולם חכמות וחבונות, והיה מרבה לשוחח עמו בתורה ובפלפולי דאורייתא, ורבות היו מתנצחים יחדיו בפלפולות של תורה. פעם בימי התנועה כשההר"ק הימקור ברוך זי"ע מסר שיעור בפלפולי דאורייתא, ובתוך דבריו הוזכר מסיימת הנמצאת בך מסויים בש"ס, חתנו הגרי"א שטרנבוך שליט"א חקנו ואמר שזה נמצא בך אחר, השיב לו הימקור ברוך זי"ע, "זה שהיוו בלול מרשימים ידועים

סיפר לי חותני ח' שפעם היה חותנו המהרי"ד חולה על המעים, ולא היה יכול לבדך אפילו ברכת התורה ולקרא קריאת שמע, וכבר היה שעת אחר הצהריים, והיה לו מוח צער גדול. אחי כשהיטב לו אמר המהרי"ד, איתא במשנה (ברכות ט:) הקרא מכאן ואילך לא הפסיד כארס הקרא בתורה. ופירש המעשה לפי דרכו, כשם שהקריאה מעוררת את הומו, בפרשת בא מעוררים חג הפסח, ובפרשת בשלח ענין שביע של פסח, כמובן "הקרא מכאן ואילך". אצ"פ שכבר עבר הזמן של קריאת שמע, "לא הפסיד כארס הקרא בתורה", שכקריאה מעוררת את הומו, וכמובן מעוררים את זמן קריאת שמע, וסיים המהרי"ד, דבר זה אמר לאומרו בפני עמ הארץ...

את כל הש"ס על סדר דרך, אבל לאחרי הגלות הנוראה, יכול אני לשעות בך או שנים". אחרי פטירת חותנו הימקור ברוך זי"ע בחשון תשי"ב, נקרא לבחן כרבה של קהילת "מחזיקי הדת" שבעיר אנטווערפן, ומאז משמש הגרי"א שליט"א בכהונתו כמקום המהווה חל הלפיות לרבים, והוא אחוז ונעין על כל הנושאים שבקהילות אנטווערפן. דרשותיו ושיחותיו הנמרסות כיום שם דעת, בהיותו נואם בחסד עליון, ובחן שהוצע בשפתותיו, מרשימים אליהם אלפי מאזינים, ושומעי לקחו מתרבים מיום ליום. כמובן הגרי"א שליט"א השתדל עם גדולי וצדיקי הדורות, כשביניהם אפשר למנות את מרן ב"ק אדמו"ר סאבאבוב וצוקלי, ב"ק אדמו"ר מאמשיטוב וצוקלי, ב"ק אדמו"ר מפטיסבורג וצוקלי, הגאון רבי שלמה ולסן אייזנברג וציל, ב"ק אדמו"ר מסוכטשוב וצוקלי, ויבלחטיא ב"ק אדמו"ר מוויניץ שליט"א וב"ק אדמו"ר מביאלא שליט"א.

הקשר עם חותנו הרבי מסערט וז"צ זי"ע
חותנו של הרב שליט"א, הרבי הקדוש בעל הימקור ברוך זי"ע

בשעה שכל יחסי ישראל טורדים ועוסקים בהכנות קרחתיות לקראת חג הפסח הבעל"ט, "לקחנו" מעט מוטנו היקר של הגאון המפורסם רבי אליהו שטרנבוך שליט"א, אשר סדר יומו העמוס כשאלות ופניות מכל תושבי העיר אנטווערפן, כולם שואלים ודורשים בהלכות הפסח, הכל ידועים שאצל הגרי"א שליט"א ימצאו תשובה קולעת ונכונה על שאלתם, ובכחו הגדול לפסוק שאלות סבוכות כמין חומר.

לא קלה היא המלאכה להוציא את הגרי"א שליט"א מסדר היום, ולשוחח מעט על בעיות החינוך שברורנו, ועל המכשירים הטמאים המהרסים כל חלקה טובה. אבל כשהרב שליט"א שומע שטרנבוך אודות עניין חינוך, בעיות הנער הנער, הוא מתנהג מכל עסקיו הרבים, ומפליג עמו בשיחה נעימה, חוץ כדי שהרב שליט"א מנסה לפתור את הבעיות שברורנו, ולהליץ ישר בעד עמך ישראל, שמחמת הצרות וטרדות החיים ולחץ המרפס, קשה להם עד למאד לדקדק על קלה כבחמורה, ולעמוד איתן מול הנסיגות הקשים ופיתויי הרחוב.

הגאון הגדול רבי אליהו שטרנבוך שליט"א – דמות מיוחדת בשלל גוונים, מגדולי וחשובי הרבנים בדורנו, המכהן פאר כרבה של אנטווערפן עשרות שנים, סדר יומו העמוס לעייפה בססירת שיעורי תורה בקרב הקהילות הרבות המוסדות ברחבי אנטווערפן, כהליכה לשמחות במו העיר הגדולה לאלקים, והשגחת הכשרות וביטוס גדרי הקדושה בעיר רבתי ע"ה, המונה עשרות אלפים מאב"י, חסידים ואנשי מעשה, בעלי בתים ומתורגמים, תלמידי חכמים ורבנים, רבבות עמך בית ישראל.

הגרי"א שטרנבוך שליט"א נולד בחודש חשון תרצ"ב בלונדון הבירה, לאביו הצדיק הרבני מתידי אשר וציל, ולאמו הרבנית הצדקה והחסידה מרת דבורה ע"ה. אביו רבי אשר וציל, היה מצאצאי פארי היחס, בהיותו נין ונכד למשפחות המיוחסות בישראל, ובתב היוחסין שלהם מגיע עד לרשי הקדוש. מצד אמו שהייתה בת הגאון המפורסם רבי שלמה ולסן מפיטער וציל, שהוא דור שישי מהגאון רבינו אליהו פורלאן זי"ע, מרובית של קהילת הקדוש מנסק המעשריה השוכנת ברוסיה.

בתב היוחסין של משפחת פינס עולה במעלות קודש, עד לגדולי ישראל קדושי העיר אשדודא שסמוך לזרמיוא, שספרו את נפשם על קדושת השם במעלות קדושים וטוהרים. זקינו מצד אביו היה חסיד המוסלג והמפורסם טוה"ר נפתלי שמואל שטרנבוך וציל, מיקרי חרשי קדושים, ומגדולי החסידים שהסתרפפו בהיכל קדושה של ההר"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע. רבי נפתלי שמואל וציל היה דמות נפלאה של מסירות נפש לעבודת השם, ולקיום התורה ומצוותיה, והפליא את כל מכיריו במעשיו הכבירים והטובים למען דקדק וחסר בנופו ובמסוותו ממש, וזכה שביטוי שימש בית וועד לחכמים, שגדולי הדור מצאו בביתו אכסניה נאותה, לפגועה ושלות הנפש בהשקט וברצון.

בהיותו בן ס"ד שנים בלבד, והוא בדמי ימיו בעור באביו, נלקח רבי אשר וציל לבית עולמו, כשהוא מגיע אחרי אלטנה שבורה ורצוצה, ויחומים וכים קטנים בשנים, ובכח הגאון רבי אליהו שליט"א היה בסמיכות איתו אך בן שלש שנים בלבד. הרבנית הצדקה מרת דבורה ע"ה, ביודעה על נכון שפקדונות יקרים מאד הופקדו בידה, היטיבה להשכיל בהיותה בת גדולים, וזכתה לחשיבים נשגבים ביותר בגדולי ילדיה העוללים, ובמסירת נפש אשר לא תחור, קדושה את ילדיה אל פסגת כולם התורה בדרונו, וזכתה לראות פירות בעמל יגיע כפיה, כשמנייה מכתבים ברום פאר והדר כרובי קהילות בקרב המצוות

לא נסדרתי. גם עם הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע החזיק חותני זי"ע קשר אמיץ וחזק, וזכרתי שבימים חתונתי באותו לפני הרה"ק רבי אהרן זי"ע להתברך ספה קרשה, והבבאי ר' שלום פויגל שאלני מדוע לא הוסינו את הרבי לחתונה, כי הם החזיקו קשר חזק ביניהם. שמעתי כמה פעמים מחותני זי"ע, כאשר שח אודות פטירתו של הרה"ק מהרי"א מבעלזא זי"ע, ובה אמר: "איני מבין האין שייך שהרבי מבעלזא יסתלק מן העולם, הרי דבר זה שייך רק במי שהיה לו שייכות עם העדה, או איזה נחת ותענוג בזה העולם. הכרתיו כאברך מבעלזא, ואני יכול להעיד עליו שמעולם לא היה לו שום שייכות עם העדה". אצלי ברור בחמה שהרבי מבעלזא לא היה נפטר מן העולם... והיה יכול לעלות חי בפערה השמימה. הרבה חשבתי על כך עד שהגעתי למסקנה, שהרבי מבעלזא חשב לעצמו: הרי לאא"ו הישר שלום" זי"ע יש יוסא דהילולא, לוקנו מההרי"א זי"ע עורכים יומא דהילולא, לאכיו מההרי"א קיים יומא דהילולא. והרי הם היו קרובי עליון וכל זאת נפטר והסתלקו לבית עולםם. אלא טא ששנתה בעלזא הוא להפטר מהאי עלמא כדרך כל הארץ. ולכן התפלל להשי"ת: רבש"י אם מנהג הוא מבעלזא להסתלק מן העולם, גם אני רוצה בכך... לי לקיים מנהג צדיק מסירות נפש. וסיים חותני זי"ע בעצות לשונו ובהעמטה מיוחדת: תארו לעצמכם שבקשה זאת מגיעה להשי"ת בשמי טרומים, ולא יקיימהו?!"

והגדת לבך – חינוך הבנים

המסבנו לשוחח עם הרב שלישי"א על בעיות הדור וחולשותיו, בפרט בענייני המהשבים והאינטרנט.

"בנקודתנו פתחו של חג המסמך, אשר אחד מיסודותיו הוא העצבה של "והגדת לבך", חינוך הבנים, נשאלת שאלה קשה מאוד, איך אפשר בדורנו החלש והשגל, שהרבות מלאים לנלוד ווההנה, והרבות היעות מכלות כל חלקה טובה, כשהמחשבים והאינטרנט המסתובבים ברחוב המרוקן, איך אפשר לעמוד מולם?"

הרב נאנח בכבירות, ואמר: נגעת בנקודה כאובה וקשה מאוד בדורנו, ורבים מאד מבתיים של בני ישראל החרדים לדבר ה', שהיו שמורים על קץ וזנח מציאות המורח, וכיום נהפך ביתם לסקום הועבה ומנושכ לצים ממש דחיל, הכל בגלל שהבנינו לחוך הבית את המחשב והאינטרנט שבתוכו, והילדים רואים הכל, ועין רואה והלב חוסר, ומשם ועד לבוא לידי עבירות חמורות ח"ו, הדרך קלה מאד ולא רחוקה.

זהו דבר קשה וכואב מאוד, הדבר אינו נוהג לנו מנח, אינו יודע מדוע לא לוחמים נגד זה כיכ. בארץ ישראל ייסדו הרבנים גדולי ישראל "יעדת רבנים לענייני תקשורת", ועיינו התחילו לייצר פלאפונים מאושרים, וכבר יש אישור על המכשירים האלו. אבל אצלנו כאן בחוץ לארץ לא עשו ביהמ"ד כלום בדבר החנוך הזה, וזהו ממש סכנת נפשות, העפע מחרדר נרא נראות, באופן מבהיל ביותר, ואין לדבר סוף, כי בכל יום קמים דברים חדשים, אשר לא שערום אבותינו.

אצלנו באירופה עדיין לא ייסדו ארגון מסוים, שיקום ויעשה סוף לדבר הרע הזה, ולעצמי הגדול עניי ראות ולא זו, איזה בעיות חמורות וקשות דברים אלו מביאים, הם ממש מפיטים אסון על הבתים המסכנים הללו. חורבן נורא הם עושים, בפרט בעניינים השייכים ליהדות, זה מביא קריעות וחולשה גדולה לכל דבר הנוגע לקדושה.

בעת יושבי בבית הדין באנטוורפן, אני רואה בעיניים כלות מעצ

בעולם הישיבות, ובו היה מההרי"א ידען עצום כמנת במיטיה, וכל גדולי ישראל שברורו התפללו על בקאותו בואת. כמרי"כ שמעתי מאחיו של הנח"צ מביילין זצ"ל, שהיה נוכח פעם בעת שהמהרי"א שוחח עם כמה מגדולי ישראל בענייני קדשים, והם ממש השתוממו לנוכח בקאותו בסדר קשה כזה.

סיפר לי אחי הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א, שהגיע פעם להתברך אצל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, אשר לו הרבי, שקיבל מאביו מההרי"א שלשה דברים, או למי שזר וצבית יוסף הוא מנלה ליראת שמים. [ב] בלורית זהו איסור דאורייתא. [ג] צריך ללמוד סדר קדשים.

כמה שחותני זי"ע דיבר מההרי"א, כמרי"כ כמים הפנים לפנים אהב אותו מההרי"א אהב נפש. סיפר לי הרב שטרן שהתגורר בחיפה, ששמע פעם מההרי"א שהתבטא אודות שתי חתניו, הרבי מסערט והרה"ק רבי פנחס מאוסטילא זצ"ל, שזוהי זכות גדולה בשיבולי שירא נמצא מטיבצת אחת עם שני חתניו הקדושים.

גם לאחר שנפרדו אשר חותני זי"ע, אע"פ שנפרדו ברם מחותני

לא הפסיד כאדם הקורא בתורה... ומירש המטנה לפי דרכו, כשם שהקריאה מעוררת את הוּמָן, בפרשת בא מעוררים חג הפסח, ובפרשת בשלח ענין שביעי של פסח, כמרי"כ הקורא מבאן ואילך. אע"פ שכבר עבר הוּמָן של קריאת שמע, ילא המסיד כאדם הקורא בתורה, שבקריאה מעורר את הוּמָן, וכמרי"כ מעוררים את וּמָן קריאת שמע, וסיים מההרי"א, דבר זה אסור לאוּמָן בפני עם הארץ...

עד כיסר לי חותני זי"ע שבעלזא היה מקרה של מי מעין לציבור, וגם מקרה של השקפה ממי נשטים בביתו כשיטת החת"ס, כל השנה הלך מההרי"א לטבול במקוה העירוני של מי מעין, וזאת בארבעת הימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות, שאי טבל במקוה של השקפה כבית. להסביר טעמו לטנת זה, כי מוכא בסדרש עה"פ יולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון לחשבון עונות, ומאכזה ימים אלו מוכא שאין עושים עונות, וא"כ אפשר להסתפק בטקוה כשיטת החת"ס, שכשרה ע"פ השקפה בלבד...

חותני זי"ע כיסר גדולות ונערות מגדלותו הרבה של מההרי"א בתורה, ובפרט היה בקי נפלא בסדר קדשים, שהוא סדר שחותניו אותו

לעצמאותו, סיפר לי האדמו"ר בכאב על פסק הרבנים שמוחר לחתום ולהתחייב לשמור לכללי המדינה, והעיקר בשביל לקבל מהם הקציע להחזקת המוסדות הנמצאים תמיד במצב קשה, וכוונתי שהאדמו"ר מבאבוב אמר לי, שהוא צמר בכל חוקי שלא יקחו כסף מהמדינה בשום מניין ואופן, כי עצם החתימה להם היא כפירה נמורה באלקי ישראל, ואפילו שיתכן מאד שהם לא ישלחו לעולם סלטר משלהם, ביום הבציה הוא עצם החתימה, שמתחייבים בפניהם לשמור בקולם ולעשות כרצונם הכוב.

אני מקדים ומספר כל זאת, כי לדעתי כל מי שטכנים מחשב עם אינטרנט הביתה, הרי הוא כטכריו בייש גלי ובחוצות קריה, שאין לו חלק באלקי ישראל, והוא כופר בעיקר, הרי המכשיר הזה הוא מלא רפש וחוסה, וכטכנים לביתו הוא דוחק בזה גנלי השכינה, ואין לשכינה הקדושה מה לחפש בבית סמא כזה, ואפילו אם יאמר שלא יתן לילדים לראות או לנגוע, הרי עצם מה שטכנים אותו לביתו, הוא כפירה נמורה בתי ובתורתו.

אנו מנסים לסגור על בני הדור הירוד, "מצד אחד הרי הנסיונות בפנימית הם קשים כל כך, ואולי הם הערשיתם לכל הדברים".

הרב נאמן, ופוחת: אכן דורנו החלש מלמד בנסיונות קשים ומרים בעוה"ז, הנסיונות בה קשים, ואילו הדור בה חלש. אומרים שבדור חלש צריכים מנהיגים בה גדולים, אך לדאבוננו חסרים לנו כל זאת, וזהו בעיה גדולה. הטיירות על המחיה ועל הכלכלה, והבעיות עם חינוך הילדים, טעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו, והם המביאים אותו לידי דברים שפלים ומתעבים כאלו.

מובא בספרים הקדושים, שבכל דור דור השוטטים הויזבים בבית דין של מעלה, הם הצדיקים שחיו עמנו באותו דור, ונפתלק לבית עולמם, והם נתמנים ע"י הקב"ה לשפוט את בני הדור, כי הם מכירים את בעיות הדור וחולשותיו, דור דור הנסיונותיו הקשים, וכך הם יכולים להבין את האנשים שחטאו ופגשו במעשיהם, מחמת קושי הנסיונות ופיתויי הזמן והרעוב.

כמו שסיפרו אורות הגה"צ רבי ישראל סלנטר וצוקיל מייסד הגותה הטור, שאחר פטירתו מהאי עלמא, הוזירו הרבנים את אנשי הדור להורר בעניני בן אדם לבירו, יתן כי הגרי"י סלנטר

שבארץ ישראל כשרוצים פושעי ישראל לעשות דברי תועבה וחילול ה' קמים היהודים המרדים וראי ה' וחושבי שמו, מפנינים ומביעים את דעתם במחאות סערות, אך באמריקה ללא שום כוונה, נערכים דברי תועבה ואין מוצה פה ומצפנה, ולהביע לכל הפחות סתאה כואבת וממרצת.

אבאר את הבעיה לפרטיה, כשלווקחים כסף מהמדינות בארה"ב,

סיפר לי אחי הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שלישי"א, שהגיע פעם להתברך אצל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, אמר לו הרבי, טקיבל טאכיו מהררי"ד שלשה דברים, א' ליסוד טור ובית יוסף הוא מטלה ליראת שמים. ב' בלורית זהו איסור דאורייתא. ג' צריך ללמוד סדר קדשים.

חוממים מנהלי המוסדות עם המשרדים, שהם אינם יכולים לסרב לערייה או למדינה, אם הם ישלחו להם שובר או מלמד לתלמוד תורה, כי המוסד המקבל כסף והחזקה מהמדינה, הוא משתעבד באותו רגע לכלל הערייה, ולכן על ידי זה יוצא שיוכלו להביא מלמד או פועל לחידור, אחר ששקדו לבחרי התועבה, ולכן אי אפשר למחות נגד זה, כי ברע שיעזרו לפתוח את הפה ולמחות, הרי באותו זמן נסגר הביר של החקצים שמקבלים מהמדינה.

היתה באמת סאלה גדולה בקרב הרבנים בארה"ב, אם מותר למנהלי המוסדות לחתום על הטפסים האלו, אפילו שזה מילא כמעט לא אקטואלי, כי זהו דבר רחוק ונדיר מאד, שהם ישלחו מלמד מטעמם ללמד ילדים חרדים הגורלים על טהרת הקדש, אעפ"כ אולי וזה בעיה לחתום להם שמתחייבים על דברים כאלו. רוב הרבנים סבורי, ששכיון שהדבר לא ענייני ואקטואלי למעשה, לכן אין שום בעיה לחתום להם על זה.

כשנפגשתי עם מחותני כ"ק מרן האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב וצוקיל באותה תקופה (היה זה בשמחת שעב ברכות משותפת

ומינון רב, כמה בתים נחרבו עד היסוד, רק משם שהכניסו דברים מתועבים לתוך הבית, הרי באינטרנט וראים הכל, ומגיעים לכל מקום אפשרי, וזה גורם רחיל לבציות קשות וחטורות במשפחות רבות.

אנו שואלים את הרב שלישי"א יסודע באמת לא ערשים כלום כדי לטנע דברים אלו".

אני יודע באמת משום מה, הרי האינטרנט מתיר כל דבר טוב, והפיל כמה אלפים של חללים בידידשקייט ובשמירת התורה והמצוות. לדעתי האינטרנט הוא הרבה יותר גרוע מהטלוויזיה הטמאה, מחמת שתי סיבות, א' טטלוויזיה אפשר להמנע מלבוא לידי שיטוש בה, כי לא חייבים להשתמש בה לצורך מסיים, משא"כ המחשב והאינטרנט שיש אנשים שחייבים להשתמש בהם לצורך עבודה ומינסה. ב' באינטרנט אין שום ביקורת משום גוף לצענו, כל אחד מה שעולה על רוחו הוא עושה, לית דין ולית דיין, במש הפקיות ואין אהנו יודע עד מה, הרי אין בית אשר אין שם מה. מי יכול לקום ולומר, שהוא הכניס מחשב עם אינטרנט הביתה, וילדיו ובנותיו מחונכים להפלא בבתי חינוך כשרים, דומני שאין כזה בנמצא.

הצרה הגדולה של האינטרנט התחילה באמריקה, והמשיכה לאירופה, והתפשטה בכל התפוצות, הרי וזהו הצרה הגדולה ביותר של דורנו, דור יתום ועני בדעה. שטעתי ישראל המציאו אינטרנט כשר, אך זהו בדוא לא לתחילה, הרי מי שטחפש כל מיני היתרים, ודאי שיכול לבוא לידי נסיון קשה, ויראה בתוכנות לא כשרות, והתוצאות קשות מנשוא.

וזהו פירצה נוראה וחטורה, וצריך לעשות כל מה שאפשר כדי לטנע את היהודים הכשרים מלהכניס אינטרנט לביתם. אחד מגדולי הרבנים המליץ לומר, כשם שיש איסור יחוד, כן לדעתי יש איסור יחוד עם מחשבים, כי מי יודע לאן עלולים לבוא כשנמצאים סמך למחשב עם אינטרנט טמא וטורף.

המכנה לטאול את הרב שלישי"א "ש צריכים לעשות בשביל לעצור את המניפה הרעה הזאת".

בראשית, אינו יודע אם יש בכלל מה לעשות. כולם יודעים

הקפיד סאד בעניני בין אדם לחבירו, ועשיו בבואו בשמים ממעל, בורא נמנה להיות השופט במחיצת דריקעה, והוא עקפיד סאד על ענין זה, לכן יש להוזהר בדבר הזה.

לכן אפשר להמליץ יוסר על ישראל קדושים, הטורדים בבטיות לסעלה מראש, וכל הימים הם ודופים אחרי הפרנסה להביא טרף לביתם, והמצב הכספי הרחוק שזור בכל העולם כולו, ודברים אלו גורמים חילשה גדולה בשמירה הדת, ובפרט להתחזק ביהר שאת בנורי הקדושה. דבר זה יכולים להבין רק גדולי ישראל שבמוטנו, הם חיים אתנו ודואים הם את הקשיים של העם, הם יוצאים אל העם ודואים בסבלותם, אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו, ובאר מים עד נפש ברוחק ובלחץ בקשיי היום יום, והם צריכים להבין את הדור לפי המצב בו הוא שרוי, כי אחרת אינם יכולים להיות מנהיגים את הדור.

שמי בנות הרב שליט"א שהמנהיגים צריכים להבין את הדור ובעצמיהו.

אני נזכר כעת ב"זוארטי" נפלא ששטענו מחותני הרה"ק הימקור בור"י ז"צ מסערת וידעין שאמר זאת בשם חותנו בדיוק ראשון מהרה"י מבעלזא ז"צ. הוא פירט את הפסוק בפרשה בראשית, "ויהתלך הנוח את האלקים ואינו כי לקח אותו אלקים". איתא בספרים הקדושים שחנך נחיה מלאך מו"ט המליץ יוסר על בני ישראל, ומקשים, מרוב הצורך הקביה לקחת דוואא את הנוח להיות מליץ יוסר, וכי חסר בשמי מרומים מלאכים שיליצו יוסר בעצמו. לחנך זאת הקדים בסחירה בין שני מרדכי חז"ל, בספיקו כתוב "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד לכפר בקודש עד צאתו", מדרש אחר אומר, וכל אדם לא יהיה, אפילו המלאכים שקריים אדם (היינו המלאכים שנקראים בבחינת אדם), ובמדרש השני איתא, וכל אדם לא יהיה, וקשה אין הכנה הגדול עצמו היה באוהל מועד, והריצו במדרש שהכנה הגדול נעשה לבחינת מלאך, ולא היה אדם. ולכאורה הרי סחירה בין המדרשים, שפרש אחד אומר שאפילו מלאך לא נכנס לאוהל מועד, ומדרש שני אומר שהכנה הגדול נעשה מלאך וכן נכנס למן ולמנים.

והריח מההרי"ר י"א מוראדינג ווארט" כלשון חותני ז"צ, כהן גדול שנכנס לקודש הקדשים אסור שיהיה מקטור על כלל ישראל, אין קטיור נעשה מניגור, והפקידו הוא רק להלץ יוסר. והנה אם יבנס מלאך לאוהל מועד, הוא עלול לבוא מרס סאד לקטור על בני ישראל, כי המלאכים הם קרובים להשי"ת, והם ודאים אין כל היצורים שמכבים ומפארים להשי"ת, ואין יעז אנש קרין מחומר חלטה לפי שמיא, ולכן הם יקטורו סאד נגד ישראל, לכן אסור למלאכים להכנס לאוהל מועד בדברי המדרש הראשון, אך המדרש השני שאומר שכן נרול נחיה מלאך, זה לא אכפת לנו שהכנה ייעשה למלאך, כי אפילו שייחבך להיות מלאך, הרי אנשי"כ לא יקטורו נגד בני ישראל, כי הוא יודע את צרות בני ישראל, ואם קשי נסיונותיהם המרים, והוא ימליץ טוב בערים לפני השי"ת. לכן באמת דוקא חנך נבחר להיות מניגורם של ישראל, ולא מלאך אחר הויטם בשמים, כי אותו מלאך אינו מבין בכלל מה עובדים יצורי אנש, מה סכלו אותם אנשים בשואה האיומה, שער חיים מסתובבים אצלנו באנטווערפן יהודים עם המספרים חקוקים על ודעותיהם, הרי מלאך לא ישיכל זאת, כי הוא אינו בר השנה לדעת אין אברכים רצים כל היום לשלם נמחים ומתורצים אנה ואנה שטא יעליחו להשיג להביא מעט כסף הביחה.

לכן אני אומר שאפשר להמליץ יוסר בעד הדור החלש שלנו, אחרי שהם עברו שבעה טורי גיהנום בשנות המלחמה, והצרות והקשיים מתרבים בהנה ובהנה, ואין אוטר לצרותינו דר, ע"כ הצרות וקושי השעבוד מעבירים אותם על דעתם ועל דעת קונם, והם מחפשים רח"ל הענוגות שנות בכלים טרפים אלו. והנם שמלאכים לא יצטו מליצה ישירה זו, אך מנהיגי ישראל הדואנים באמת לצרות הדור, הם היחיים לחשוב כך, וכל דבר טוב שעשים בדור החלש הזה, צריך לשמור ע"ז כמוצא שלל דב.

שבנו ושאנו את הרב שליט"א "באיה כח אפשר באמת להתגבר נגד מפני השמן הקשים".

ישנם מוסתים מיוחדים המקרבים את הנער הסועה מן הדרך, באנגליה עשו והקיסר מועדונים מיוחדים שקיבדו סאד את הנערים האלו, שספלו מעולם התורה והישיבות, סחמט מיתויי הרחוב. העצה היעוצה היא רק בנתינת חוס ואבהה ויחס אישי לאותם בחורים שנפלו, אי אפשר ללכת אחר ביר תפיפה, שיטות אלו נהנו פעם בדורות הקדומים, אך כיום לא שייך לשעול בזה מאומה, כי ארובה הם מוסיפים לבעוט, ומתורדרים עד יותר מפה שהיו בראשונה. השיטה הצריכה לנהוג כיום כלפי אותם נערים, הוא רק בבחינת "רך בקנה", אסור להשתמש בתקופים. גם בארץ ישראל קמו ארגונים שונים המצילים את נפשות הבחורים האלו, לכל יפלו

הצרה הגדולה של האינטרנט

התחילה באמריקה, והמשיכה

לאירופה, והתפשטה בכל

התפוצות, הרי זוהי הצרה הגדולה

ביותר של דורנו, דור יתום ועני

בדעת. שמעתי שבארץ ישראל

המציאו אינטרנט כשר, אך זהו

בודאי לא לכתחילה, אפילו שהוא

כשר לחלוטין, הרי מי שמחפש

כל מיני היתרים, ודאי שיכול

לבוא לידי נסיון קשה, ויראה

בתוכנות לא כשרות, והתוצאות

קשות מנשוא.

זוהי פירצה נוראה וחמורה,

וצריך לעשות כל מה שאפשר

כדי למנוע את היהודים הכשרים

מלהכניס אינטרנט לביתם. אחד

מגדולי הרבנים המליץ לומר,

כשם שיש איסור יחוד בנשים,

כן לדעתי יש איסור יחוד עם

מחשבים, כי מי יודע לאן עלולים

לבוא כשנמצאים סמוך למחשב

עם אינטרנט סמא וטרף.

לגמרי בודעות הייאוש. וידענו בבירור שרבנים מגדולי ישראל יצאו מגדרם לשנן הצלת בחורים כאלו, והם פללו שלא כדרכם הרגילה לטובת הבחורים, עת לעשות להי הפיר חורף. למשל, בערים וגילים הכלל הוא ללמוד שלשה סדרים בישיבה, אך אצל הבחורים האלו ציוו ללמוד אחם סדר אחד במשך היום.

בדרך כלל נצרים אלו נופלים כיון שדורשים מהם שיעשו למעלה מכוונתם, ושעבר לנכול כשדונותיהם, והם אינם יכולים לעמוד בלחץ ונפלים, אבל כשנמצאים העסקנים עם החוץ על הפנים, ומסבירים להם שאין זה כ"כ קשה, ומראים להם שאפשר ללמוד גם בקלות ובתענוג, כך מחזירים אותם למוטם קשעא קשעא, והו הסוד של סאמר חז"ל, "אם פגע בך מגול זה משכחו לבית המדרש", אך כי היצה"י מראה להאדם שהכל קשה ומייאש אותו סהלימוד, אך כשמוטק אותו לביתמ"ד, ומראה לו שלחופך הכל מחוק מרבר שנותפ צומי, ואשייהם המסידי המבים השטחיים בליטוד התורה כנחיתה מסיני, הרי בטלה מטילא עצת היצה"ר, כי ראה שהליטוד הוא מלא תענוג וחנך שאין כמותו.

מכאן עברנו למצב הכלכלי הקשה השורר בכל העולם, "המצב הכלכלי כיום הוא איום ונורא, אברכים רבים שואלים מה נעשה לעת הוצא, מצד אחד הם כבר הניצו למצב של פת לחם, ואפילו אם האשה עובדת כמה שעות, אין הקצין מסביב את האר, וקשה כח הסבל מנשוא, אך מאידך ניטא ורעים להטאר לשבת באהלה של תורה. איך מה יעשו אותם אברכים אשר נפסם חשקה בתורה, ובביתם שורר הרעב והדחק".

בודאי שאי אפשר לענות על השאלה באופן כללי, כי הדבר תלוי כל אחד לפי דרגתו השגתו בתורה. אבל אסור לשכוח את הענין של מסירות נפש לתורה, ועריכים ללמוד עד שיבואו מים עד נפש, וכבר אינו יכול לשבת ברוגע ככולל או בישיבה, רק ראשו טורד כל היום להשיג כסף והולאות שנות, אז צריכים להתחייץ עם גדולי ישראל שיש להם קשר איתו, והם יזוהרו מה לעשות, לעצא לעבוד כמה שעות במשך היום, אך להמשיך להמשיך בליטוד התורה עם כל הקשיים שדבר.

הברתי אנשים רבים שהיתה אצלם יגיעת התורה בחיורף נפש, ובביתם הניצו לפת לחם, וחילדים רעבו ונשאר כל היום, והם עסקי בחוריה יומם ולילה, ובטוח ב"י שישלח להם כל צריכתם בדריבחה. לבסוף זה קרה באמת, ונתקיים בהם אמרם, "כל המקיים את התורה מעניי סופו לקיימה מעושרי", כי התורה היא למעלה מדרך הטבע, וגם לתורה הם מוטנחים למעלה מדרך הטבע, וכל המסקל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ.

ניסי הנאמן רבי יעקב אריאלי זצ"ל שהיה תלמיד חכם עצום ולסרן מופלג, שימש כראש כולל בירושלים ונפטר בצעירותו, הוא היה יושב ולומד בביתמ"ד כל היום, ובביתו שורה דחקות אלא אפשר לתארה על גליון, ואפילו כל היתה לו מסירות נפש עילאית בהתמדה התורה, וזכה לבנים המסידי חסנים מופלגים, ובניניהם הנאמן המפורסם רבי אשר אריאלי שליט"א, מגדולי הרמנים בישיבת מיר שבירושלים, ורבים שזועים את שיעורם הנפלאים בכל הלך התורה, וכל זה וזה לא ספק בזכות המסירות נפש שלו לתורה.

ומרני בעת שלמדתי בישיבת חברון, שאל אחד האברכים את הרב מבריק ז"צ, היות והוא דחוק מאד בפרנסה, האם יוכל לילך לעבוד במשך שעתיים ביום, וכך יוכל למוד ברוגע במשך היום. הריבנו, כי צריכים לדעת שכל דקת לימוד היא עולם מלא, וכל זמן לימוד אפילו זמן מועט, הוא שווה כנגד כל תרינג מצוות, וע"כ אין זה סחם שאלה, לעצא לעבוד במשך שעתיים בלבד, כי שעתיים אלו הם אינם שעתיים בלבד, אלא הם רבבות אלפי פעמים תרינג מצוות, ומלוינו עולמות שהולכים לאיבוד באותו זמן שהוא חבטל מהליטוד, וע"כ קודם ששואלים זאת, צריכים להתחנך ולחשב מה עריך יותר.

לסיום, ראינו כבר הרבה אנשים שעזבו את עולם התורה, ומשכנו יריהם בעסקים שונים, ונשכחו בסופו של דבר בחובות עצומים עד אין סופם, וחששו שהם מבטיים בגדל"ן וכדומה, ולבסוף נשארו בלי כלום בערם ובחוסר כל, ואילו היו נשארים לשבת באהלה של תורה, באמת היו חיים בדחקות קצת, ללא תענוגי העולם הזה, אבל לא היו מוחבים כ"כ הרבה חובות. והכלל הוא, כל אחד תחייץ עם רבותיו גדולי ישראל, כרת מה לעשות באופן הזה, אך בודאי אשרי מי שנשא מיושבי ביהמ"ד בלחץ זו הדחק, וחוקה עלינו דברי אדונינו הרמב"ם בהלכות סנהדות עניים, שכל מי שנרבה אותו לבו ללמוד ולעשות רצון השם, השי"ת יהיה בעזרו להיות כשבת לוי שה' נתן להם נחלה, והיו בטוחים כל ימי חייהם, והשי"ת דאג לכל מחסורם.